

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Et de Evangelica Lectione: Non potest arbor mala fructus bonus fasere,
&c. Vult & non vult piger.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

DOMINICA SEPTIMA
POST PENTECOSTEN.
DE SEPTIMA PETITIONE ORATIONIS
DOMINICÆ, CUI ACEDIA
SEU PIGRITIA OPPONITUR.

Sed libera nos à malo. Matth. 6.

ET DE EVANGELICA LECTIONE,

Non potest arbor mala bonos fructus facere, omnis arbor que non facit fructum bonum, excidetur. Matth. 7.

VERITAS PRACTICA.

Vult & non vult Piger Prov. 13.

SENSUS EST, tam de malo à quo petimus in Oratione dominica liberari, quam de bono ad quod in Evangelica lectione provocamur. Sic enim utrumque vult & non vult piger, ut tamen absolute & simpliciter nolle potius quam velle liberari à malo, aut facere benedicendus sit: unde patet manifestè quàm sit directè oppositum septimæ petitioni & Evangelio septimum hoc vitium quod acedia seu pigritia & negligentia dicitur.

RATIO autem cur volens & non volens piger dicatur potius absolute nolle quam velle, hæc est inter alias, quod, qui non adhibet media necessaria, quæ possent adhibere ad finem aliquem obtinendum, non vult simpliciter & absolute illum finem, licet dicatur & videatur velle.

Sed piger sive acediosus & negligens non adhibet media necessaria quæ possent adhibere ut liberetur à malo, & faciat bonum ad quod tenetur.

Ergo simpliciter & absolute potius nolle dicendus est quàm velle, licet perinde dicatur velle ac non velle; quod certè quàm damnandum sit acedia vitium evidenter declarabit.

I. PUNCTUM.

NON est distinctè & aperte malum explicatum à quo in postrema petitione Orationis dominicæ liberari petimus, ut facilius intelligamus sub hoc gene-

Hayneusue pars tertiam.

rali nomine *Mali*, omne malum contineri, quod adversatur saluti animæ, perfectioni status, & tranquillitati vitæ, quale est quodcunque peccatum committendum, quæcunque adversitas aut prosperitas eò nos inducens, quicunque tandem hostium vel visibilium vel invisibilium metus, unde damnum aliquod & nocumentum possumus accipere, ut avertat illud Deus & ab eo nos liberet, hoc est quod paucis hæc verbis petimus; & quod abundantius orandum suadet Apostolus, dum ait, *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietæ & tranquillam vitam agamus, in omni pietate & castitate.* Sic dum in hodierno Evangelio commendatur bonum faciendum, non aliter determinatur illud bonum quàm nomine *fructus arboris*, ut intelligatur illud esse omne bonum, quod unicuique faciendū est in suo statu. Sicut enim aliud est fructus cereali & aliud pruni, pomi & pyri, cæterarūque terræ arborum; sic plantæ aliud est bonum ab Ecclesiastico, seu Religioso; & aliud à laico & seculari faciendum; sicut longè diversa est eorum conditio. Aliud dives, aliud pauper tenetur facere. Sanis & ægrotis sua sunt diversa bona faciēda. Senili aliud & aliud juvenili ætati competit. *Unicuique*, ait Apostolus, *sicut dixit Dominus: Unumquemque, si ut vocavit Dominus, ita ambulet & sicut in omnibus Ecclesiis doceo, unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Unusquisque in quo vocatus est, in hoc permaneat apud Deum.* Id est, in hoc sit assiduus, in hoc se constanter exerceat, in hoc præcipue Deo serviat, hoc unum agat quod est proprium suæ vocationi;

T

Hi

Hi sunt enim fructus à quibus quisque cognoscitur, num bona vel mala sit arbor. Hæc est divina voluntas, quæ in regnum cælorum introducit, dicente hic Domino: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum; sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.*

Verum hæc est acedia seu pigritia propria quædam & specialis malitia ut quem in vaserit & occupet, non sinat eum velle aut liberari à malo quo premitur, aut facere bonum quod debet in suo statu. *Vult & non vult piger*, inquit Sapiens, videtur velle quia sic orat sic statuit sic loquitur, sed absolute non vult.

Ratio fusiori consideratione perpendenda est quam sermone exponenda, tum quia satis est evidens, tum quia proponitur alia Veritas ex hodierno Evangelio pluribus enarranda. Sic itaque paucis declaratur, quod licet hic piger & acediosus dicatur velle sicut non velle, dicendus tamen est proprie & re ipsa non velle: nam voluntas quæ dicitur efficax & quæ sola proprie est voluntas, in hoc talis esse agnoscitur, & ab ea voluntate distinguitur quæ non est proprie voluntas, sed velleitas tantum & complacentia quædam, ut expresse ait S. Thomas, in hoc inquam distinguitur quod operi necessario non parcat, quod nihil agendum negligat, quod denique omnia illa quæ sunt ad finem intentum necessaria & possibilia media tam verè adhibeat quam verè vult illum finem. Unde hæc custatissima in Scholis effata: *Volitio finis, volitio est mediolorum ad finem; & nolitio mediolorum, nolitio est finis.*

3 p. q. 19.
a. 6.

1. 2. q. 8.
a. 2.

Joan. 5.

Matth. 22.

2. Tim. 2.

Vu sanus fieri? Aiebat Christus Dominus paralytico, *Surgito tolle grabatum tuum, & ambula;* Quid apparebit, utrum revera velis, si surgas & tollas grabatum tuum, nam hæc sunt media, quæ tibi ordino & præscribo ad sanitatem recuperandam: Sicque re ipsa surgens indicavit se velle & sic sanatus est. Contra vero illi qui vocati fuerant ad nuptias licet fingerent se velle ire, nisi occuparentur, dicuntur omnino noluisse: *Et volebant*, inquit, *venire;* Quia non adhibebant media ordinata. O quam multi tales, quam multi sic se ipsos decipiunt dum se putant velle quod revera nolunt, aut etiam nolle, quod volunt. *Cognovit Dominus qui sunt ejus* Vide infra in hac parte

Feria 2. Hebdom. 12. Et in 4. parte, Feria 5.

Hebdom. 28. & Feria 2.

Hebdom. 27.

SED piger sive acediosus & negligens non adhibet media necessaria quæ possent adhibere, ut liberetur à malo, & faciat bonum ad quod tenetur.

In hoc enim est proprie acedia & pigritia ut quod est officij particularis, & debiti per solvendi non expleat; timet laborem, & dicitur afficitur, alia omnia facit, mira causatur & excusat, rem in dies procrastinat, fingit impossibilitatem, aut nimiam difficultatem: *Dicit piger: leo est foris, in medio platearum occidendus sum.* Et rursum idem Sapiens, *Dicit piger: leo est in via & leana in itineribus: sicut ostium vertitur in cardine suo, ita piger in lectulo suo.* Quasi diceret de omni pigro, quod de eo dicit qui sterrens in lecto suo, non surgit; non adhibet media sine quibus res non conficitur: & in eo cognoscitur esse piger, quod non omnem adhibeat operam quæ est opportuna & necessaria fini quem videtur præendere.

Prov. 22.

Ibid. 26.

Quod & ibidem variis inculcat loquendi modis: *Abcondit piger manum suam sub alicella, nec ad os suum applicat eam.* PROPTER frigus piger arare noluit, PER agrum hominis pigri transiit, & ecce totum repleverunt urtica. Quibus diversis locutionibus hoc unum intendit exprimere, in quo quis agnoscatur esse piger & negligens, nempe in defectu laboris necessarij adhibendi. Nonne ex hac nota te cognoscet? Nonne ex hoc defectu tuam inspicies negligentiam? Nonne labori parcis & operæ? *Uisque piger dormies? Quando conserges è somno tuo?*

Ib. 19.

Ibid. 20.

Ib. 24.

Ib. 6.

III. PUNCTUM.

SIC ergo vult, & non vult piger, ut simpliciter & absolute nolit aut liberari à malo, sicut videtur petere, aut facere bonum sicut se simulat velle. Quia hoc ipso quod piger est non adhibet media opportuna ad utrumque necessaria. De nostro enim, ait S. Hilarius, beata illa aternitas promerenda, præstandumque est aliquid ex proprio, ut bonum volumus, malum omne vitemus, totoque affectu præceptis cælestibus obtemperemus, ac talibus officiis cognoscat Deo simus. Notanda hæc postrema verba, quasi diceret, sic revera cognoscemur velle. Nam hoc est cognosci à Deo, quod tale revera est & non fictè, sic ergo cognoscemur à Deo velle, cum re ipsa volumus, & tum re ipsa volumus, cum id præstabimus, quod ex parte nostra præstandum est. Ut è contra qui hoc non agunt, non cognoscuntur à Deo velle, quidquid petant quidquid

quid orent, quia eorum Deo & re ipsa non est vel le aliquid, quando non id facis sine quo illud non potes assequi.

In Proverbia.

Sic apud S. Hieronymus: *Delectantur premia cum pollicentur, deterrant certamina cum iubentur: sic volunt & nolunt; sinem appetunt, non tamen amplectuntur media.* Sic varia quæ habetur lectio horum Sapientis verborum, *Vult & non vult piger*, Rem planè confirmat. Septuaginta namque legunt, *In desiderio est omnis piger, seu otiosus aut non operans*, Nam Græcè est *resyros*, & sensus est, qui non operatur quantum debet operari non est dicendus in vera esse voluntate, sed in quibusdam desideriis quæ videntur voluntas & non sunt. Quod & Hebræa sic enuntiant, *Concupiscens & non, anima pigri*. Id est, concupiscit & non consequitur anima pigri quod desideravit, quia fugit laborum sine quo desiderata non habentur. Denique se ipse Sapiens sic explanat: *Desideria occidunt pigrum: noluerunt enim quidquam manus ejus operari: tota die concupiscit & desiderat.* Quod si quis ipse piger desideriis obruitur, tam multa quotidie profert ut vel ipsa enecetur multitidine; vel potius, cum ipse solis desideriis inefficacibus sit contentus, hinc certè perit & occiditur, quia non illa sufficiunt ad vitam spiritua-

Estius in Prov. 13.

tem sustentandam & æternam promerendam; vel denique, cum piger totus sit in suis illis volvendis ac revolvendis desideriis, neque quidquam actu efficiat, videtur esse quasi sine anima, videtur quasi non vivere, videtur quasi occisus, quia sine ulla est vera voluntate. Quantum ad id spectat quod concupiscit, videtur velle quia concupiscit, sed non vult quia noluerunt manus ejus operari, quod est propriè nolle: sic autem nolle quid aliud est quam voluntatem, & animam, & vitam sibi eripere.

Prov. 21.

O nunquam satis deplorandam inertiam! Quæ spes salutis inertis & desidioso cum nec ipsam salutem velit! *Fili hominum quid fiet de ligno vitis?* Quando scilicet est præcistum & aridum? *Eccè ignis datum est in escam, utramque partem ejus consumpsit ignis, & medietas ejus redacta est in favillam; Nunquid utilis erit ad opus? Etiam cum esset integrum, non erat aptum ad opus, quanto magis cum illud ignis devoraverit & combusserit, nihil ex eo fiet operi?* Hæc est arbor quæ non facit fructum bonum, quæ propterea excidetur, & in ignem mittetur.

Ezech. 15.

Et ne tibi palpes, quasi nihil tibi hinc sit timendum, quasi non illa sis arbor excidenda, perge in sequenti consideratione te melius nosse.

Alia Veritas Practica, ex eodem hodierno Evangelio.

Qua ratione fit ut plures dici possint malæ quam bonæ arbores; eadem profusus fiet, ni caveas, ut mala potius quam bona sis arbor.

RATIO EST, Quod idcirco plures dici possint mala quam bonæ arbores, quia cum bonum sit ex integra causa, malum autem ex quo vi defectu, facilis est in pluribus reperiri defectum quam integram causam.

Sed in hac ratio valet, in te facilius reperitur defectus ex quo est malum, quam integra causa qua est necessaria ut bonum esse possit.

Ergo quæ ratione fit ut plures dici possint mala quam bonæ arbores: eadem profusus fiet, ni caveas, ut mala potius quam bona sis arbor. Quæ obrem in id diligenter in vigilandum.

I. PUNCTUM.

IAM pridem ab antiquis illis Philosophis dictum erat, hominem esse velut inverfam arborem, cujus radix sursum erecta esset ac velut in cælo fixa, quod inde suam traheret originem, atque inde producendis operum fructibus aptum & convenientem hauriret succum. Et verò sicut steriles & infertiles sunt quædam arbores, quædam verò fecundæ & uberes, ita planè ex hominibus, sic alij boni & alij mali sunt ut unusquisque in particulari bona vel mala dici possit arbor. *Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum, dicebat Dominus: aut facite arborem malam, & fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor cognoscitur.* Hoc præceptum est, inquit S. Augustinus, *ut simus arbores bonæ; illud verò, facite arborem malam, monitio est ut caveamus, nec usemus si mali simus, bona opera habere prius enim est mutandus homo ut opera mutantur.*

Matth. 23.

Quam sit autem malæ timendum arbori, id est, homini non ferenti fructum bonum, satis patet, satisque fateberis: sed an tibi sit timendum quasi malæ arbori, non sic forte agnoscis. At certè saltem non debes præsumere te tam certò esse bonam arborem, aut sic semper fore, ut sine ullo timore sis, cum nemo hominum id certò sciat: meritòque sit unicuique timendum in illa igno-